

18. 10. 2005

ID: 36545

Přechod vlastnického práva, vyloučení soudce

Příklepem v dražbě, provedené v rámci výkonu rozhodnutí prodejem věcí movitých, spolu se zaplacením nejvyššího podání a převzetím vydražené věci vydražitelem po udělení příklepu dochází k přechodu vlastnického práva k vydražené věci na vydražitele, i když povinný nebyl vlastníkem dražené věci a její vlastník o probíhajícím výkonu rozhodnutí nevěděl.

Skutečnost, že soudce v rámci projednávání a rozhodnutí věci v nalézacím řízení posuzuje dodržení řádného postupu téhož soudu v řízení o výkon rozhodnutí, souvisejícím s nalézacím řízením, sama o sobě nemůže být důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci, zvláště nejde-li o řízení o náhradu škody vůči státu z titulu nesprávného úředního postupu při výkonu veřejné moci.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 1229/2003, ze dne 27.1.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce R. D., zastoupeného advokátem, proti žalované K., s. r. o., zastoupené advokátem, o vydání věci, vedené u Okresního soudu v Ústí nad Orlicí pod sp. zn. 5 C 38/2001, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. listopadu 2002, č. j. 19 Co 108/2002-61, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Ústí nad Orlicí (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 13. prosince 2001, č. j. 5 C 38/2001-42, žalovanému uložil, aby vydal žalobci autobus zn. Karosa LC 736.20, rok výroby 1987, SPZ ..., č. motoru 3/5-26387, č. karoserie 19684, a dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalovaná se stala vlastníkem předmětného autobusu na základě kupní smlouvy z 27. 3. 1998, uzavřené s prodávající V., v. o. s., H. Leasingovou smlouvou č. 7/98 z 27. 3. 1998 přenechala žalovaná předmětný autobus do užívání společnosti V., spol. s r. o., D. Č. Listinou označenou jako „ukončení leasingové smlouvy č. 7/98“ z 21. 9. 1999 žalovaná k témuž datu vypověděla leasingovou smlouvu a vyzvala V., spol. s r. o., aby předmětný autobus vrátila do 30. 9. 1999 žalované. V rámci řízení o výkon rozhodnutí oprávněné Okresní správy sociálního zabezpečení v Ú. proti povinné V., spol. s r. o., prodejem movitých věcí, vedeného u Okresního soudu v Ústí nad Orlicí pod sp. zn. 11 E 3086/98, byl v sídle povinné 2. 5. 2000 proveden soupis movitých věcí, kdy do soupisu byl zařazen jen předmětný autobus. Dne 9. ledna 2001 proběhla jeho dražba a byl vydražen žalobcem za 116 000,- Kč. Tuto částku téhož dne žalobce složil na účet Okresního soudu v Ústí nad Orlicí. Povinná v průběhu řízení o výkon rozhodnutí soudu nesdělila, že předmětný autobus nepatří do jejího vlastnictví. Přípisem z 10. 1. 2001 oznámila žalovaná žalobci, že zabavila předmětný autobus i s klíčky od vozidla a velkým technickým průkazem, což odůvodnila tím, že věc patří do jejího vlastnictví a jiná osoba ji nemohla legálně nabýt. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobce se stal vlastníkem předmětného autobusu „na základě rozhodnutí soudu - příklepu v soudní dražbě, zaplatil nejvyšší podání a převzal vydraženou věc“. V řízení o výkon rozhodnutí neshledal porušení zákona. Dražba byla provedena řádně. K námitce žalované, že přechod „vlastnického práva nenastává úkonem soudního vykonavatele, ale až přistoupením úkonu vydražitele, a že tedy k nabytí vlastnického práva dochází na základě smlouvy“, soud prvního stupně poukázal na to, že dražba byla provedena podle občanského soudního řádu, kdy „postavení účastníků vykonávacího řízení a státního orgánu - soudu“ je odlišné. Dále vyslovil názor, že žalovaná od 30. 9. 1999 do dne dražby se o autobus jako o svoji věc nestarala a že „při vynaložení náležité péče o svůj majetek, by se žalovaný zcela jistě dozvěděl o tom, že předmětný autobus byl sepsán v rámci výkonu rozhodnutí, a že je nařízena dražba a mohl tak uplatnit prostředky, které mu zákon přiznává, to je podat vylučovací žalobu podle § 267 OSŘ. V případě, že tak žalovaný neučinil mu zbývá již pouze podat žalobu z tzv. lepšího práva, kterou se bude domáhat bezdůvodného obohacení, a to vůči osobě, které byla vyplacena pohledávka povinného z prodeje movité věci, tzn. zaplacení částky odpovídající přijatému plnění“. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobce nabyl vlastnictví na základě rozhodnutí orgánu státu podle § 132 ObčZ. Protože žalovaná má autobus ve svém držení, poskytl žalobci ochranu podle § 126 odst. 1 ObčZ.

Krajský soud v Hradci Králové jako soud odvolací k odvolání žalované rozsudkem ze dne 14. listopadu 2002, č. j. 19 Co 108/2002-61, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně i s jeho právním posouzením věci. Dodal, že „exekuční soud zákonem stanovené procesní postupy v zásadě dodržel a pokud jde o žalovaným sporovaný rozsah a náležitosti uveřejnění dražby, nejde o předpoklad, s nímž by mohla být spojována neplatnost dražby, resp. v ní vydaného soudního rozhodnutí. Stejně tak nelze klást k tíži soudu provádějícího výkon rozhodnutí nedostatek zjištění o skutečném vlastníkovi dražené věci, když povinnost zjištění vlastnictví věci nesvědčí exekučnímu soudu nejen při soupisu věci, ale ani v dalším průběhu exekučního řízení“. Bylo jen na žalované, aby své právo uplatnila vylučovací žalobou, k čemuž měla dostatek času. Odvolací soud nevyloučil možnost žalované domáhat se náhrady škody proti povinné, pokud tato v řízení o výkon rozhodnutí si nepočínala tak, aby nedošlo ke škodě na majetku žalované. Tím měl na mysli neoznámení skutečného vlastníka autobusu soudu a neuvědomění jeho vlastníka o probíhajícím výkonu rozhodnutí. Pokud žalovaná namítala, že ve věci rozhodoval vyloučený soudce, odvolací soud poukázal na to, že o námitce podjatosti všech soudců soudu prvního stupně, vznesené v řízení před soudem, již rozhodl usnesením z 25. 10. 2001 tak, že je nevyloučil z projednávání a rozhodování věci, a setrval na názoru, že výkon soudní činnosti v řízení o výkon rozhodnutí a v nalézacím řízení „neprokazuje zájem soudců na určitém výsledku řízení“.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, podle jeho obsahu z důvodů nesprávného právního posouzení věci a že ve věci rozhodoval vyloučený soudce. Setrvala na stanovisku, že vlastnické právo lze nabýt jen v řádné soudní dražbě, které předchází řádný postup exekučního soudu. Povinností soudu je náležitě uveřejnit dražební rok a před dražbou učinit „alespoň elementární úkony směřující ke zjištění, či alespoň osvědčení, vlastnictví povinného k dražené věci“. Za nepřijatelný považuje názor odvolacího soudu o platnosti dražby v návaznosti na rozsah a náležitosti uveřejnění dražby. Rozsah povinností exekučního soudu je třeba posuzovat z hlediska Ústavou zaručené ochrany vlastnického práva. K této ochraně jsou povolány právě soudy. O sepisu předmětného autobusu v rámci výkonu rozhodnutí a jeho dražbě se žalovaná nemohla dozvědět z dražební vyhlášky, pokud státní poznávací značka autobusu nebyla uveřejněna. Podle žalované z povahy věci lze pochybovat o nepodjatosti soudce, který v nalézacím řízení má posuzovat činnost totožného soudu v řízení o výkon rozhodnutí. Navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobce pro případ, že by dovolací soud dovolání považoval za přípustné, navrhl zamítnutí dovolání. Podle žalobce nebylo prokázáno, že by soud v řízení o výkon rozhodnutí postupoval v rozporu s platným právem, a s námitkami žalované týkajícími se přechodu vlastnického práva k předmětnému vozidlu se soudy správně vypořádaly. Žalobce je však názoru, že námitky vznesené žalovanou v dovolání nečiní rozhodnutí odvolacího soudu rozhodnutím zásadního právního významu.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou včas, nejprve zkoumal, zda jde o dovolání přípustné.

Podle § 236 odst. 1 občanského soudního řádu (dále „OSŘ“) lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je přípustné za splnění předpokladů stanovených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) a c), odst. 3 OSŘ. Protože předpoklad stanovený v § 237 odst. 1 písm. b) OSŘ nebyl naplněn, přicházela v úvahu přípustnost dovolání jen podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 OSŘ, podle nichž je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, neboť, pokud je dovolacímu soudu známo, právní otázka, zda příklepem v dražbě, provedené v rámci výkonu rozhodnutí prodejem věcí movitých, dochází k přechodu vlastnického práva k vydražené věci na vydražitele, i když povinný nebyl vlastníkem dražené věci a její vlastníkem o probíhajícím výkonu rozhodnutí nevěděl, nebyla dosud v praxi dovolacího soudu řešena.

Dovolací soud přezkoumal rozsudek odvolacího soudu podle § 242 odst. 1 a 3 OSŘ a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Podle § 132 odst. 1 ObčZ vlastnictví věci lze nabýt kupní, darovací nebo jinou smlouvou, děděním, rozhodnutím státního orgánu nebo na základě jiných skutečností stanovených zákonem.

Podle § 329 odst. 2 věta první a třetí OSŘ soud udělí příklep dražiteli, který učiní nejvyšší podání. Vydražitel musí nejvyšší podání ihned zaplatit; neučiní-li tak, draží se věc znovu, bez jeho účasti.

Z posledně citovaného ustanovení vyplývá, že předpokladem přechodu vlastnického práva ke dražené movité věci na vydražitele je zaplacení nejvyššího podání vydražitelem ihned poté, co mu byl udělen příklep, protože pokud by tak neučinil, bylo by v dražbě pokračováno bez jeho účasti, bez ohledu na to, že mu byl příklep udělen. Vlastnictví movité věci tak nepřechází na vydražitele příklepem, ale ke dni příklepu až zaplacením nejvyššího podání a převzetím vydražené věci. Pokud jde o to, že v daném případě byla dražena věc, která nebyla vlastnictvím povinného, dovolací soud sdílí názor vyslovený ve vysokoškolské učebnici Prof. JUDr. Aleny Winterové, CSc., a kolektivu, Civilní právo procesní, vydané nakladatelstvím Linde Praha a. s., 1999, str. 541, který prodej v soudní dražbě považuje za veřejnoprávní úkon - „vzhledem k povaze prodeje jako veřejnoprávního úkonu v rámci výkonu rozhodnutí přejde na vydražitele vlastnictví věci, i kdyby se později ukázalo, že věc nebyla předmětem vlastnictví povinného“. Shodný názor vyplývá i z učebnice Občanské právo hmotné Prof. JUDr. Marty Knappové, DrSc., a Prof. JUDr. J. Švestky, DrSc., a kolektivu, vydané nakladatelstvím ASPI Publishing, s. r. o., Praha 2003, v níž se ve svazku I. na str. 310 mezi případy nabytí vlastnictví rozhodnutím státního orgánu uvádí i příklep při výkonu rozhodnutí prodejem věci, mimo jiné podle § 328b OSŘ, jímž se upravuje dražba movitých věcí soudem. Uvedené názory nepřímou podporouje Komentář Občanského soudního řádu, II. díl, vydaném nakladatelstvím Panorama Praha, 1985, k § 267 pod bodem 10., str. 252, podle kterého „kdyby během výkonu došlo k prodeji takové věci dříve, než bylo o vylučovací žalobě pravomocně rozhodnuto, ... pak je třeba v řízení pokračovat s tou změnou, že se vylučuje z výkonu dosažený výtěžek“, a dále, že i „kdyby ve výkonu byl před pravomocným rozhodnutím o vylučovací žalobě výtěžek vydán oprávněnému, pak musí být žalobní návrh změněn tak, že oprávněný je povinen vydat výtěžek žalobci z toho důvodu, že byl ve výkonu nepřipustně obohacen z majetku žalobce“. V této souvislosti lze také odkázat na korespondující stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR z 11. 1. 1974, sp. zn. Cpjf 79/72, publikovaného pod č. 40 ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek z roku 1974, podle kterého „nepodání návrhu na vyloučení movitých věcí, u kterých nedochází při soudním výkonu k prodeji, z výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 267 odst. 1 OSŘ, nevylučuje možnost žalovat věřitele (oprávněného při soudním výkonu rozhodnutí) na plnění z neoprávněného majetkového prospěchu“. Právní teorie i právní praxe tedy nevylučují možnost, aby byla soudem vydražena věc, která není ve vlastnictví povinného.

Lze tedy uzavřít, že příklepem v dražbě, provedené v rámci výkonu rozhodnutí prodejem věcí movitých, spolu se zaplacením nejvyššího podání a převzetím vydražené věci vydražitelem po udělení příklepu dochází k přechodu vlastnického práva k vydražené věci na vydražitele, i když povinný nebyl vlastníkem dražené věci a její vlastník o probíhajícím výkonu rozhodnutí nevěděl. S námitkami týkajícími se průběhu dražby, zejména pokud jde o bližší označení draženého autobusu v oznámení o dražbě a zjišťování skutečného vlastníka dražené věci soudem, se soudy obou stupňů náležitým způsobem vypořádaly a jejich argumentaci v tomto směru nelze nic vytknout. I kdyby snad soud výkonu rozhodnutí nepostupoval řádně a porušil povinnosti ukládající mu chránit práva třetích osob, nemohlo by to ve vztahu k vlastnictví sporného vozidla vést k jinému než výše uvedenému závěru. Případná odpovědnost státu za eventuální škodu vzniklou žalované správou tohoto závěru ovlivnit nemůže. Žalobce se tudíž důvodně domáhal ochrany svého vlastnického práva podle § 126 odst. 1 ObčZ. Právní posouzení věci odvolacím soudem tak bylo správné.

Podle § 242 odst. 3 věta druhá OSŘ je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 OSŘ, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny.

Žalovaná namítala, že ve věci rozhodoval vyloučený soudce [§ 229 odst. 1 písm. e) OSŘ]. Podjatost soudce spatřuje v tom, že „pokud soud prvního stupně má v nalézacím řízení posuzovat činnost totožného soudu v řízení exekucním, je zde z povahy věci dána pochybnost o tom, že takovéto posuzování s ohledem na příslušnost k tomuto soudu bude skutečně nepodjaté“.

Podle § 14 odst. 1 OSŘ soudci a přísedící jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jejich nepodjatosti.

Skutečnost, že soudce v rámci projednávání a rozhodnutí věci v nalézacím řízení posuzuje dodržení řádného postupu téhož soudu v řízení o výkon rozhodnutí, souvisejícím s nalézacím řízením, sama o sobě nemůže být důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci, zvláště nejde-li o řízení o náhradu škody vůči státu z titulu nesprávného úředního postupu při výkonu veřejné moci.

Dovolací soud z obsahu spisu nezjistil, že by došlo k jiným vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 OSŘ nebo vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Z uvedených důvodů proto dovolací soud dovolání zamítl (§ 243b odst. 2 OSŘ).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)